

382 SIRA NO'LU VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Tebliğ grubu	VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞLERİ
Sayı	26891
Tarih	30.05.2008
Sıra no	382

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği

(Sıra No: 382)

Bakanlığımıza intikal eden olaylardan, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile ilgili bazı konularda tereddütler olduğu anlaşılmış olup, söz konusu tereddütleri gidermek ve uygulama birliği sağlamak amacıyla aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

Vergi Usul Kanununun 229 uncu maddesinde fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmış olup, Kanunun 231 inci maddesinin 5 numaralı bendinde de faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Aynı Kanunun 232 nci maddesinde de fatura vermek ve almak mecburiyetinde olanlar sayılmış bulunmaktadır.

Kanunun mükerrer 257 nci maddesinin (1) numaralı bendi ile de Maliye Bakanlığı, mükellef ve meslek grupları itibariyle muhasebe usul ve esaslarını tespit etmeye, bu Kanuna göre tutulmakta olan defter ve belgeler ile bunlara ilaveten tutulmasını veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyet, şekil ve ihtiva etmesi zorunlu bilgileri belirlemeye ve bunlarda değişiklik yapmaya yetkili kılınmıştır.

Bu yetkiye istinaden, belge düzenine ilişkin yapılan düzenlemeler aşağıda açıklanmıştır.

1-Özel Kartlar veya Yemek Çekleri Kullanılmak Suretiyle Lokanta veya Restoranlarda Verilen Hizmetlere İlişkin Belge Düzeni

Uygulamada bazı firmalar tarafından çeşitli adlarla çıkarılan özel kartlar, anlaşma yapılan lokanta veya restoran gibi hizmet işletmelerinde (anlaşmalı hizmet işletmeleri) sunulan hizmetin ödeme aracı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca bazı lokanta, restoran vb. yemek verme hizmeti sunan işletmelerde sunulan hizmetin ödeme aracı olarak; gerek bu işletmelerce, gerekse bu hizmet işletmeleri ile anlaşma yapan firmalarca satışa sunulan yemek çeklerinin kullanıldığına da sıklıkla rastlanılmaktadır. Bu itibarla, söz konusu kartların veya yemek çeklerinin kullanımıyla ilgili olarak uyulması gereken belge düzeninin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri doğrultusunda açıklığa kavuşturulması Tebliğin bu bölümünün konusunu oluşturmaktadır.

1.1. Özel Kartların Kullanımı

Özel kartların, anlaşmalı hizmet işletmelerinde verilen yemek hizmetine ilişkin bedellerin ödenmesinde aşağıda belirtilen şekilde kullanılması kaydıyla, Tebliğin 1.3. bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Söz konusu kartlar, personeline yemek hizmeti temin etmek isteyen işletmeler tarafından bu kartları satışa sunan firmalardan satın alınarak personele verilecektir.
- Kartlar, bunları satışa sunan firmalarca anlaşmalı hizmet işletmelerine verilen satış noktası terminallerinden geçirilmek suretiyle, hizmet bedelinin ödenmesinde kullanılacaktır.
- Belirtilen satış noktası terminalleri, işlemin yapıldığı yer, tarih, saat, hizmet bedeli ile kalan tutarı gösterecek şekilde iki adet bilgi fişi verecek ve istenildiğinde günlük veya haftalık olarak tahsil edilen bedelleri gösterecektir.

1.2.Yemek Çeklerinin Kullanımı

Yemek çeklerinin, anlaşmalı hizmet işletmelerinde verilen yemek hizmetine ilişkin bedellerin ödenmesinde aşağıda belirtilen şekilde kullanılması kaydıyla, Tebliğin 1.3. bölümünde yer alan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Yemek çekleri, işverenlerce istihdam edilen personelin yemek ihtiyacının karşılanması amacıyla kullanılacaktır.
- Bu çekler dip koçanlı olarak ve dip koçanı ile çekin üzerine müteselsil sıra numarası yer verilmek suretiyle bastırılacaktır.
- Söz konusu çekler, gerek bunları kendi adına bastırarak satışa sunan hizmet işletmelerinde, gerekse bunları satışa sunan firmalarla anlaşmalı hizmet işletmelerinde münhasıran yemek bedellerinin ödenmesinde kullanılacaktır.

1.3. Özel Kartlar ve Yemek Çeklerinin Kullanımına İlişkin Belge Düzeni

Özel kartları ve yemek çeklerini çıkaran firmalar tarafından, hizmet alımında kullanılacak bedellerin karta yüklendiği veya çeklerin satıldığı tarihten itibaren yedi gün içinde, bu kartları veya çekleri personeline vermek üzere alan işletmeler adına fatura düzenlenecektir.

Yemek bedellerinin;

- Özel kartlar kullanılarak ödenmesi durumunda satış noktası terminalinden alınan iki adet bilgi fişinden birinin kart sahibine verilmesi, diğerinin ise hizmet işletmesinde kalması,
- Yemek çekleri kullanılarak ödenmesi halinde yemek çekinin dip koçanının hizmet alan personelde, diğerinin ise hizmet işletmesinde kalması

şartlarıyla, hizmetten yararlanan personele ayrıca Vergi Usul Kanununda belirtilen belgelerden herhangi birinin (ödeme kaydedici cihaz fişi, perakende satış fişi veya fatura) verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Anlaşmalı hizmet işletmelerinin, bedeli özel kartlar veya yemek çekleri kullanılarak ödenen hizmetler için, özel kartları veya yemek çeklerini satışa sunan firmalar adına hizmetin tamamlandığı tarihten itibaren yedi gün içinde fatura düzenlemeleri gerekmektedir.

Ancak, ödemenin söz konusu özel kartlar veya yemek çekleri ile yapılması sırasında bu belgelerden birinin sehven düzenlenmesi halinde mükerrerliğin önlenmesi bakımından düzenlenen belgenin iptali gerekecektir. İptal işlemi, anlaşmalı hizmet işletmelerince söz konusu özel kartları veya yemek çeklerini satışa sunan firmalara düzenlenecek faturalarla, doğrudan özel kartları veya kendi bastırdığı yemek çeklerini satan hizmet işletmelerince ise bunların satışı sırasında düzenlenmiş olan faturalarla bağlantı kurulmak suretiyle gerçekleştirilecektir.

Diğer taraftan, söz konusu organizasyon dolayısıyla özel kartları ve yemek çeklerini çıkaran firmalar veya anlaşmalı hizmet işletmelerinin birbirlerinden komisyon vb. hizmet bedelleri almaları halinde ayrıca bu bedeller için fatura düzenleneceği tabiidir.

2-Özel Kartlar Kullanılarak Yapılan Şehir İçi Yolcu Taşımacılığında Belge Düzeni

Uygulamada bazı firmalar tarafından çeşitli adlarla çıkarılan özel kartlar, anlaşma yapılan şehir içi toplu yolcu taşıma işletmelerince (anlaşmalı yolcu taşıma işletmeleri) yürütülen taşıma hizmetinin ödeme aracı olarak kullanılmaktadır. Söz konusu kartların kullanımıyla ilgili olarak uyulması gereken belge düzeninin Vergi Usul Kanunu hükümleri doğrultusunda açıklığa kavuşturulması Tebliğin bu bölümünün konusunu oluşturmaktadır.

Anlaşmalı yolcu taşıma işletmelerince verilen yolcu taşıma hizmetine ilişkin bedellerin özel kartlarla ödenmesinde aşağıda belirtilen şartlara uyulması kaydıyla, söz konusu hizmetin bu bölümde yapılan açıklamalar çerçevesinde belgelendirilmesi uygun görülmüştür.

- Kartı satıŖa çıkaran firmalar ile bir banka arasında sistemdeki tüm parasal hareketlerin izlenmesi, kayıt altına alınması, gerekleŖecek hasılatın paylaŖımının gösterilmesi ve rapor üretilmesi gibi hususları içeren ayrıntılı bir anlaŖma yapılacaktır.
- Sözü edilen kartların satıŖı ve bu kartlara yükleme yapılması iŖlemleri, bu kartları çıkaran firmalarla anlaŖmalı bayilerce gerekleŖtirilecektir.
- Kartlara yapılacak yükleme iŖlemi, özel kartları çıkaran firmalar tarafından bayilere verilen özel cihazlar vasıtasıyla yapılacaktır.
- Söz konusu özel kartlar, anlaŖmalı yolcu taŖıma iŖletmelerine ait taŖıtlarda bulunan cihazlar (validatör) vasıtasıyla, taŖıma hizmetine ait bedelin ödenmesinde kullanılacaktır.
- AnlaŖmalı yolcu taŖıma iŖletmelerinin özel kart kullanılmak suretiyle ödenen yolcu taŖıma hizmetlerine iliŖkin bedeller ile özel kartları çıkaran firmalar ve bayilere iliŖkin komisyon vb. hizmet bedellerinin dağıtımı, anlaŖmalı banka vasıtasıyla yapılacaktır.
- Bu kartları çıkaran firmalar tarafından kurulacak ve anlaŖma taraflarınca da (banka, bayi ve anlaŖmalı yolcu taŖıma iŖletmesi) kullanılacak sistem, kartların kullanımı ve taraflar arasındaki iŖlemlere iliŖkin bilgilerin elektronik ortamda takibine imkan verecek özellikte olacaktır.

Yukarıda belirtilen Ŗartları haiz olarak yürütülen Ŗehir içi yolcu taŖıma hizmetlerinde, söz konusu kartların anlaŖmalı yolcu iŖletmelerine ait taŖıtlarda kullanılmasına kadar olan aŖamalarda, bankalarca bayilere yükleme hakkı verilmesi ve yolcuların ellerinde bulunan özel kartlara bayilerden yükleme yaptırmalarında henüz yolcu taŖıma hizmeti gerekleŖmemiŖ olduğundan Vergi Usul Kanununda sayılan herhangi bir belgenin düzenlenmesine gerek bulunmamaktadır.

AnlaŖmalı yolcu taŖıma iŖletmeleri tarafından, bedeli söz konusu kartlar kullanılmak suretiyle denmiŖ bulunan taŖıma hizmetlerine iliŖkin olarak, elektronik ortamda tutulan ve muhafaza edilen kayıtlara istinaden, gün sonunda "muhtelif mŖteriler" ibareli bir fatura düzenlenecektir.

Diğer taraftan, bayilerce sunulan hizmet dolayısıyla özel kartları satıŖa sunan firmalardan; bu firmalarca da anlaŖmalı yolcu iŖletmelerinden alınacak komisyon vb. bedeller için, hizmetin tamamlanmasından itibaren yedi günlük süre dahilinde fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, bayilerce mŖterilere yükleme yapılması sırasında mali değeri olmayan bir belgenin mŖteriye verilmesi mümkündür.

Ayrıca, anlaŖmalı bankalarca sunulan hizmetin karŖılıėında iŖletim payı vb. adlarla alınan bedellere iliŖkin olarak 243 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği[1] uyarınca dekont düzenlenmesi gerektiği tabiidir.

3- Bankalara Ait Kredi Kartı Okuyucuları Kullanılarak Yapılan Kontör Satışlarında Belge Düzeni

Ülkemizde faaliyette bulunan GSM veya sabit telefon operatörleri ile herhangi bir bayilik ilişkisi bulunmayan mağaza, market v.b. işyerlerinde, bankalara ait kredi kartı okuyucuları (POS cihazları) kullanılmak suretiyle söz konusu operatörlerin nam ve hesabına ön ödemeli telefon hatlarına ait kontörlerin satışı yapılmaktadır.

Söz konusu işletmelerce yapılan kontör satışlarında kullanılan bankalara ait POS cihazlarının;

- Kontör satışı esnasında, komisyon bedeli de dahil olmak üzere, ekte (EK-1) bulunan formata uygun olarak POS belgesi düzenleyebilmesi ve
- Her günün sonunda, gün içerisinde yapılan kontör satışlarına ilişkin kapanış raporu verebilmesi

özelliklerine haiz olması şartlarıyla, bedeli kredi kartıyla tahsil edilmek suretiyle yapılacak kontör satışlarında düzenlenecek POS belgelerinin, operatör tarafından düzenlenmiş "fatura yerine geçen belge" olarak kabul edilmesi uygun bulunmuştur.

Kontör satışlarında kullanılacak POS cihazlarının, yukarıda belirtilen özellikleri haiz olup olmadığının tespitine yönelik olarak, Bakanlığımızca herhangi bir onay işlemine tabi tutulması söz konusu olmayacaktır. Ancak, POS cihazlarında, Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanuna ilişkin Tebliğlerde özellikleri belirtilen ruloların kullanılması gerekmektedir.

Belirtilen özellikleri haiz POS cihazları kullanılmak ve bedeli kredi kartıyla tahsil edilmek suretiyle yapılacak kontör satışlarında ilgili taraflarca uyulacak belge düzeni aşağıda açıklanmıştır.

a) Kontör satışı yapan işletmelerce, söz konusu satışlara ilişkin olarak müşterilerine sadece bu POS cihazlarından çıkan belgeler verilecek, müşteri tarafından talep edilse dahi başka bir belge (ödeme kaydedici cihaz fişi, perakende satış fişi, fatura v.b.) düzenlenmeyecektir.

Ayrıca, söz konusu POS cihazlarından alınacak günlük kapanış raporlarının, satışı yapan işletmelerce muhafaza edilmesi ve istenildiğinde ibrazı zorunludur.

Diğer taraftan işletmelerin, POS cihazı üzerinden kontör satışı yapmaları dolayısıyla bankalardan aldıkları hizmet bedeli (komisyon vb.) için banka adına fatura düzenlemesi ve düzenlenecek faturada katma değer vergisinin de gösterilmesi gerekmektedir.

b) Bankaların operatörlere sunacağı hizmet nedeniyle lehe alacakları bedeller, banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına gireceğinden, bu işlemde katma değer vergisi hesaplanmayacak ve bu nedenle düzenlenecek dekontta katma değer vergisi gösterilmeyecektir.

c) Banka tarafından hizmet karşılığı olarak operatörler adına düzenlenecek dekonta aylık döneme ilişkin hesap hareketlerini (telefon numarası, yüklenen kontör miktarı, bedeli vb.) gösteren bir listenin eklenmesi ve bu listenin de operatörler tarafından muhafaza edilerek istenildiğinde ibrazı gerekmektedir.

4- Nihai Tüketicilere Elektronik Ortamda Kredi Kartıyla Yapılan Kontör Satışlarında Belge Düzeni

Ülkemizde faaliyet gösteren GSM veya sabit telefon operatörleri ile bunlarla anlaşmalı firmalar tarafından, ön ödemeli telefon hizmetinde kullanılan kontörlerin nihai tüketicilerle yüz yüze karşılaşılmaksızın, telefon veya internet üzerinden iletilen talepler üzerine, kart sahibinin hattına otomatik olarak yüklenmesi ve bedelinin elektronik ortamda kredi kartı kullanılarak tahsil edilmesi suretiyle satışlar yapılmakta olup, bu tür satışlarda uyulacak belge düzeni hakkında aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek görülmüştür.

Yukarıda belirtilen şekilde yapılan kontör satışlarında;

- Kontör satışı yapan işletmelerce gün içerisinde yapılan satışlara ilişkin olarak her günün sonunda "günlük satış raporu" düzenlenmesi ve
- Bu satışlara ilişkin olarak kredi kartlarından yapılan tahsilatların, ilgili banka tarafından düzenlenecek "günlük tahsilat listelerine" istinaden tevsik edilmesi

şartlarıyla, her bir satış için ayrı ayrı belge düzenlenmek yerine, gün sonunda "Muhtelif Müşteriler" ibareli tek bir fatura düzenlenmesi uygun bulunmuştur.

Ancak, müşterinin istemesi halinde fatura veya fatura yerine geçen belgenin düzenleneceği tabiidir.

Belirtilen şekilde kontör satışı yapan işletmelerce, "Muhtelif Müşteriler" ibareli olarak düzenlenecek olan faturaya, "günlük satış raporu" ile banka tarafından düzenlenecek "günlük tahsilat listeleri"nin eklenmesi ve faturaların bu şekilde muhafaza edilmesi gerekmektedir.

5- Serbest Meslek Faaliyetinde Bulunan Hekimler (Diş Hekimleri ile Veteriner Hekimler Dahil) Tarafından Kullanılacak Kredi Kartı Okuyucularını Bulundurma ve Kullanma Mecburiyetinin Başlama Tarihi

379 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde[2], serbest meslek faaliyeti icra eden hekimlerin (diş hekimleri ile veteriner hekimler dahil), iş yerlerinde anılan Tebliğde belirtilen özellikleri haiz kredi kartı okuyucuları (POS) bulundurmaları ve kredi kartı ile yapılan ödemelerde bu cihazları kullanmaları zorunluluğu getirilmiş ve bu cihazlarla düzenlenecek POS fişlerinin, anılan mükelleflerce yürütülen serbest meslek faaliyetlerinde Vergi Usul Kanunu uyarınca düzenlenmiş "serbest meslek makbuzu" olarak kabul edilmesinin uygun görüldüğü ve bu uygulamanın 01/06/2008 tarihinden itibaren başlayacağı açıklanmıştır.

Ancak, öngörülen sistemin yeni bir uygulama olması, güvenli ve amaca uygun bir şekilde kullanılmasının büyük önem arz etmesi sebebiyle, sistemi kuracak ve kullanacak olan mükelleflerin gerekli teknik ve uygulama çalışmalarını sağlıklı bir şekilde tamamlayabilmelerinin temini bakımından, söz konusu uygulamanın başlangıç tarihi 01/09/2008 olarak değiştirilmiştir.

Tebliğ olunur.

[EK 1: POS BELGESİ ÖRNEĞİ](#)

[\[1\]](#) 07/09/1995 tarih ve 22397 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

[\[2\]](#) 05/01/2008 tarih ve 26747 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026